

<http://www.obec.go.th/sites/obec.go.th/files/photos/21906/227527.JPG>

8 | ทุจจริตการสอบครู ภาพสะท้อนคุณภาพการศึกษาไทย

การสอบคัดเลือกครูผู้ช่วยในแต่ละปี เป็นการสอบที่มีอัตราการแข่งขันสูงมาก มีตำแหน่งว่างเพียงหลักพันอัตรา ในขณะที่ผู้สมัครสอบมีหลายหมื่นถึงหลักแสนราย เมื่อต้นปี 2556 ข่าวการทุจจริตในการสอบครูผู้ช่วยทำให้สังคมตระหนักถึงกับกรณีดังกล่าว โดยพบว่ามีการโกงอย่างเป็นขบวนการ ทั้งผู้เข้าสอบ ผู้จัดสอบ และยังเกี่ยวพันไปถึงข้าราชการระดับสูงด้วย และเป็นสิ่งที่น่าขบคิดว่า ปัญหาของระบบการศึกษาไทยที่สะสมมานานทั้งปัญหาการทุจจริต ปัญหาจริยธรรม และคุณภาพของครู จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาของประเทศอย่างไร

ปัญหาการทุจจริตในแวดวงการศึกษาไทยจะเป็นปัญหาที่อยู่คู่กันมาช้านาน แม้ภาครัฐ สถานศึกษาและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะพยายามพัฒนาการศึกษาของไทยควบคู่ไปกับการสร้างเสริมจริยธรรมและแก้ปัญหาคอร์รัปชัน แต่ก็ดูเหมือนจะยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ข่าวการทุจจริตในการสอบครูผู้ช่วยเมื่อต้นปี 2556 ซึ่งดำเนินการอย่างเป็นขบวนการและมีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก โดยมีผู้เข้าสอบที่ถูกชี้มูลความผิดฐานทุจจริตถึง 344 ราย รวมถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ถูกตั้งข้อหาว่าขายเฉลยข้อสอบให้แก่ผู้เข้าสอบ และยังเกี่ยวพันกับข้าราชการระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้สร้างความผิดหวังให้กับสังคมไทยอย่างกว้างขวาง และก่อให้เกิดคำถามที่สำคัญเกี่ยวกับคุณภาพของระบบ

การศึกษาไทยและปัญหาเรื่องจริยธรรมของพ่อพิมพ์แม่พิมพ์ของชาติ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการหล่อหลอมเยาวชนไทยซึ่งเป็นอนาคตของชาติด้วย

สอบครูผู้ช่วย ขบวนการโกงแบบโหดเหี้ยม

การสอบคัดเลือกครูผู้ช่วย¹ ในแต่ละปี เป็นการสอบที่มีอัตราการแข่งขันสูงมาก โดยมีตำแหน่งว่างเพียงหลักพันอัตรา ในขณะที่ผู้สมัครสอบมีหลายหมื่นถึงหลักแสนราย ในอดีตสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดหลักเกณฑ์ให้การจัดสอบ ออกข้อสอบ และตรวจข้อสอบ เป็นหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษา ต่อมาสมัยที่นายสุชาติ ธาดาธำรงเวช ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ใหม่

กระบวนการทุจริตสอบครูผู้ช่วย²

กรมสอบสวนคดีพิเศษ เชื่อว่าการทุจริตสอบครูผู้ช่วยในครั้งนี้ มีการกระทำเป็นกระบวนการ ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และผู้เข้าสอบ และมีการเตรียมการมาตั้งแต่ต้น โดยมีพยานหลักฐาน ดังนี้

- 1) มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการโดยกำหนดให้ส่วนราชการ สพฐ. เป็นผู้ดำเนินการออกข้อสอบ ซึ่งเดิมสำนักงานเขตพื้นที่จะเป็นผู้ดำเนินการออกข้อสอบและจัดสอบเอง
- 2) มีการจัดทำข้อสอบ โดยจ้างบริษัท จันวาณิชย์ ซีเคียวริตี้ พรินติ้ง จำกัด เป็นผู้จัดพิมพ์
- 3) มีการจัดส่งข้อสอบ โดยจ้างบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเดิมสำนักงานเขตพื้นที่จะมารับข้อสอบเอง
- 4) มีการสั่งให้บุคคลไปสมัครสอบต่างพื้นที่และยังให้ไปสมัครในพื้นที่อื่นอีกก่อนที่จะมีการสอบ (วันที่ 6-12 ธันวาคม 2555 โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ)
- 5) มีการจัดฝั่งที่นั่งสอบใหม่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เข้าสอบ
- 6) มีการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือ (โทรศัพท์) ก่อนมีการสอบ 2 วัน (วันที่ 10 มกราคม 2556)
- 7) มีการส่งเฉลยข้อสอบมาให้ก่อนวันสอบ 1 วัน (คืนวันที่ 12 มกราคม 2556)
- 8) มีการให้จดเฉลยข้อสอบเพื่อท่องเข้าไปในห้องสอบโดยได้เฉลยก่อนวันสอบ 1 วัน (วันที่ 12 มกราคม 2556)
- 9) มีการจดเฉลยข้อสอบเข้าไปในห้องสอบ (วันที่ 13 มกราคม 2556)

ให้ สพฐ. เป็นหน่วยงานกลางจัดสอบในทุกขั้นตอน ในปีแรก (ปี 2555) สพฐ. ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ออกข้อสอบ-จัดสอบ ซึ่งไม่พบปัญหาการทุจริต แต่ในปี 2556 สพฐ. ได้ดำเนินการจัดสอบเองทุกขั้นตอน และพบว่ามีปัญหาการทุจริตเกิดขึ้น เมื่อ 20 มีนาคม 2556 กระทรวงศึกษาธิการและกรมสอบสวนคดีพิเศษร่วมกันแถลงข่าว โดยเชื่อว่าการทุจริตเกิดขึ้นในการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เมื่อ 13 มกราคม 2556 ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายเขตการศึกษา การทุจริตเกิดขึ้นหลายรูปแบบ อาทิ มีบุคคลอื่นเข้าสอบแทน ผู้เข้าสอบได้เฉลยข้อสอบผ่านข้อความ SMS ผู้เข้าสอบนำเครื่องมือสื่อสารเพื่อส่งสัญญาณเฉลยข้อสอบ และมีการนำคำเฉลยข้อสอบเข้าไปในห้องสอบ เป็นต้น จากการตรวจสอบผลคะแนนพบว่าผู้ที่ทำคะแนนสอบได้สูงผิดปกติถึง 486 ราย ในจำนวนผู้ที่สอบผ่านการคัดเลือก 9,242 ราย จากจำนวนที่สามารถบรรจุได้ 2,161 ราย

ต่อมา คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ได้พบว่า เฉลยข้อสอบ 4 ชุดวิชา ถูกลักลอบนำไปให้خبวนการทุจริต และขายให้กับผู้ที่ต้องการสอบบรรจุครูผู้ช่วย ในราคา

4-7 แสนบาท โดยมีผู้บริหารบางคนจาก สพฐ. เกี่ยวข้องกับการนำเฉลยข้อสอบออกไปขาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีหลักฐานว่าผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งใน จ.นครราชสีมา เป็นผู้ขายเฉลยข้อสอบให้กับผู้ที่ต้องการสอบบรรจุครูผู้ช่วย จำนวน 48 ราย โดยพบหลักฐานเฉลยข้อสอบทั้ง 43 วิชา และบัญชีธนาคารที่มีการโอนเงินเข้าช่วงก่อนสอบและในช่วงสอบ ไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท³ สำหรับผู้เข้าสอบครูผู้ช่วย 344 ราย ที่ถูกชี้มูลว่ากระทำการทุจริตในการสอบ บางรายที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งแล้วต้องถูกให้ออกจากราชการโดยบางรายได้ขอลาออกจากราชการเอง ส่วนรายที่มีการร้องทุกข์ ก็ให้มีการพิจารณาคำร้องทุกข์ตามกระบวนการขั้นตอนให้เสร็จสิ้น

ข้อมูลสถิติมัดตัวคนโกง 344 คน

ในบรรดาผู้เข้าสอบครูผู้ช่วยนับแสนคน สำหรับผู้ที่ไม่มีหลักฐานการทุจริตอย่างชัดเจน ทางกระทรวงศึกษาธิการและกรมสอบสวนคดีพิเศษจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เข้าสอบรายใดทำการทุจริตบ้าง

ดร.ชอบ ลีซอ ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ ประธานคณะกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการสอบของผู้เข้าสอบคัดเลือกประจำคณะกรรมการประจำศูนย์

ให้คำปรึกษาและติดตามผลการคัดเลือกครูผู้ช่วย กล่าวว่าการสอบครูผู้ช่วยจะอยู่ในรูปแบบข้อสอบปรนัย แต่การสอบครั้งนี้กราฟช่วงปลายด้านขวาซึ่งเป็นช่วงคะแนนเกิน 90% เส้นกราฟสูงเกินโค้งปกติอย่างชัดเจน คือมีผู้ได้คะแนนเกิน 90% ถึงกว่า 500 คน (ตามหลักสถิติจะมีแค่ 3 คน) ซึ่งโอกาสเกิดกราฟแบบนี้มีน้อยมาก และในจำนวนผู้ที่ได้คะแนนสูงผิดปกติ มี 344 ราย ที่เลือกคำตอบ “ก” ในข้อ 34 ของข้อสอบฉบับที่ 1 วิชาความรู้ ซึ่งเป็นการตอบที่ผิด ทั้งที่เป็นคำถามที่ง่าย (ดัชนีความยากของข้อนี้ อยู่ที่ 71% คือ ใน 100 คนจะมีคนตอบถูก 71 คน) เนื่องจาก สพฐ. ได้เปลี่ยนข้อสอบข้อที่ 34 ใหม่ โดยข้อสอบข้อนี้เดิมเฉลยข้อ “ก” แต่ก่อนพิมพ์ข้อสอบกรรมการรายหนึ่งเห็นว่าข้อสอบข้อนี้มีความผิดพลาด จึงเปลี่ยนคำถามใหม่ ทำให้เฉลยข้อสอบเปลี่ยนจาก ข้อ “ก” เป็น ข้อ “ข” แต่เฉลยข้อสอบที่หลุดออกไปนั้นนำออกไปก่อนจะมีการแก้ไขข้อสอบ⁴

ความหละหลวมของระบบการสอบ

นางพนิตา กำภู ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะประธานคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีทุจริตการสอบครูผู้ช่วย กล่าวว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น คือระบบการจัดการสอบที่หละหลวมทุกขั้นตอน⁵ โดยพบว่าข้าราชการของ สพฐ. มีความผิดพลาดในการเก็บรักษาข้อมูลลับในการสอบครูผู้ช่วยหลายขั้นตอน ทุกกระบวนการหละหลวม ทั้งกระบวนการออกข้อสอบ การเก็บตัวผู้ออกข้อสอบ การถ่ายข้อสอบจากเครื่องพีซีมายังคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก แต่ไม่มีการระวังดูแลเก็บรักษาโน้ตบุ๊กที่ตีพอก

ทำไมต้องทุจริตสอบครู

อดิศร เนาวนนท์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ให้สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีผู้สมัครสอบครูจำนวนมากจนก่อให้เกิดการทุจริตสอบครู เพราะครูมีบัญชีเงินเดือน เงินได้อื่นๆ ค่าตอบแทน รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ เช่น เงินวิทยฐานะ มีปิดเทอม สวัสดิการรักษาพยาบาลทั้งคู่สมรส บิดา มารดา ซึ่งดีกว่าข้าราชการ

อื่นหลายหน่วยงาน นี่จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้มีคนสนใจอยากสอบเข้าเป็นข้าราชการครูจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอีสาน ภาคเหนือ ที่โอกาสของลูกหลานจะได้รับราชการก็คือเป็นข้าราชการครูและตำรวจ เพราะสองอาชีพนี้ใช้ต้นทุนค่อนข้างต่ำในการส่งลูกเรียนเมื่อเทียบกับอาชีพอื่นๆ⁶

การทุจริตสอบครูผู้ช่วยกับจริยธรรมในวงการการศึกษา

สวนดุสิตโพล ได้เปิดเผยผลสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสำรวจ 82% เห็นว่าข่าว “การทุจริตสอบครูผู้ช่วย” มีผลกระทบต่อ “กระทรวงศึกษาธิการ” มาก เพราะครูคือต้นแบบ เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก ขณะที่ 27% มองว่าการทุจริตเช่นนี้เกิดขึ้นมานานและมีอยู่ทุกวงการ/แก้ไขได้ยาก ด้านแนวทางป้องกันหรือแก้ไข 50% ชี้ว่าต้องมีมาตรการป้องกันการทุจริตอย่างเข้มงวด บทลงโทษชัดเจนและเด็ดขาด ดำเนินคดีกับผู้ที่ทำผิด ในขณะที่ 41% มองว่าควรปลูกฝังจิตสำนึก สร้างค่านิยมที่ดีในแวดวงข้าราชการครู⁷

ในขณะที่สังคมไทยมองว่าการทุจริตการสอบครูเป็นสิ่งที่ผิดจริยธรรมอย่างมาก แต่ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อการทุจริตกลับไม่สะท้อนภาพเช่นนั้น จากผลสำรวจเรื่อง “ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อการทุจริต การโกง ในการเรียนการสอน” โดย รศ.พาชิตชนัดดี ศิริพานิช สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) พบว่า นิสิตนักศึกษา 16% เคยทุจริตในการสอบ ขณะที่ 30% เคยช่วยเพื่อนทุจริตในการสอบ แต่ที่น่าห่วงมากที่สุด คือ นักศึกษาที่ทุจริตหรือช่วยเพื่อนทุจริต มองว่าการทุจริตไม่ผิดหรือผิดน้อย และนักศึกษาที่เคยช่วยเพื่อนทุจริต ทราบว่า การทุจริตเป็นเรื่องร้ายแรงน่าละอาย แต่ก็ยังทำเป็นประจำ⁸ ไม่เพียงเรื่องจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาเท่านั้นที่เป็นประเด็นร้อนในสังคมไทย แม้แต่ผู้บริหารระดับสูงของสถานศึกษาชั้นนำก็ยังมีข่าวเกี่ยวกับจริยธรรม เช่น กรณีอธิการบดีมหาวิทยาลัยชั้นนำแก้ผลการเรียนให้กับลูกตนเองจำนวน 8 รายวิชา จนถูกถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งอธิการบดี⁹ เป็นต้น

จากปัญหาทุจริตสอบครู สู่ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย

ปัญหาของระบบการศึกษาไทยที่สะสมมานาน ทั้งปัญหาการทุจริต ปัญหาจริยธรรม และคุณภาพของครู ได้ส่งผลกระทบต่อมายังคุณภาพของการศึกษา แม้ว่าเด็กไทยหลายคนจะมีความสามารถสูง สามารถคว้ารางวัลระดับนานาชาติ ทั้งด้านคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี หรือทางด้านหุ่นยนต์ มาให้คนไทยได้ชื่นชม แต่เมื่อมองภาพการศึกษาโดยรวมพบว่าคุณภาพการศึกษาของไทยกลับรั้งอันดับท้ายๆ ของภูมิภาคอาเซียน รายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ 148 ประเทศ โดย World Economic Forum (WEF) ปี 2013 เปิดเผยว่า คุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาของไทย (Quality of Primary Education) อยู่อันดับที่ 86 ของโลก ลดลง จากอันดับที่ 82 ในปีก่อน และอยู่ในอันดับที่ 7 จาก 10 ประเทศอาเซียน นำหน้าเพียงลาว กัมพูชา และเมียนมาร์เท่านั้น ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย (Higher education and training) ก็ตกลงมาที่อันดับ 66 จากอันดับที่ 60 ในปีก่อนหน้า และเป็นอันดับที่ 5 ของอาเซียนเท่านั้น นำหน้าก็เพียงฟิลิปปินส์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า¹⁰ ซึ่งสวนทางกับนโยบายการพัฒนาประเทศของไทยที่มุ่งให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียน

ปัญหาการขาดแคลนครู

นอกจากปัญหาจริยธรรมในการสอบครูผู้ช่วยแล้ว ปัญหาเรื่องครูมีความรู้เกี่ยวกับวิชาที่ตัวเองสอนไม่เพียงพอ การขาดแคลนครูและปัญหาโรงเรียนไม่สามารถบรรจุครูได้ตรงกับความต้องการก็เป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ในการสอบคัดเลือกบรรจุครูผู้ช่วยประจำปี 2556 พบว่า มีผู้สอบผ่านเกณฑ์ 60% จำนวนเพียง 1,536 ราย จากจำนวนผู้เข้าสอบ 21,773 ราย หรือมีผู้สอบผ่านเพียง 7% เท่านั้น นอกจากนี้ในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มีผู้สอบได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์เป็นประวัติการณ์และไม่มีผู้สอบผ่านวิชาเอกคณิตศาสตร์แม้แต่รายเดียว¹¹ แสดงให้เห็นถึงความรู้

ความสามารถของผู้ที่สมัครสอบคัดเลือกที่ไม่เพียงพอต่อการสอบเข้าบรรจุครูซึ่งเป็นเรื่องที่น่าตกใจอย่างมาก¹²

สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการพัฒนาการศึกษาที่ไม่มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเหมาะสม สาเหตุหนึ่งเกิดจากรัฐบาลขาดการเหลียวแลเพื่อพัฒนาในด้านดังกล่าว เนื่องจากนโยบายของรัฐทุ่มไปเพื่อพัฒนาบุคลากรในสาขาขาดแคลน ทำให้การพัฒนาครูขาดความต่อเนื่อง และไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากรัฐบาล

สำหรับปัญหาการขาดแคลนครูและปัญหาโรงเรียนไม่สามารถบรรจุครูได้ตรงกับความต้องการนั้น นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รมว.ศธ.) เปิดเผยว่าภายใน 5 ปีจะมีการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาจากการเกษียณอายุราชการ ถึง 155,225 คน มีการขาดแคลนครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวม 51,462 อัตรา ในสาขาวิชาที่เป็นพื้นฐานสำคัญคือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์¹³ ซึ่งความขาดแคลนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้ เป็นเพราะหน่วยงานที่ควบคุมอัตรากำลังคนภาครัฐ มีนโยบายลดกำลังคนภาครัฐลง และนโยบายดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้กับบุคลากรทางการศึกษาด้วยบวกกับมีข้าราชการครูที่เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ขาดครูเพิ่มขึ้นไปอีก¹⁴ ทั้งนี้การแก้ปัญหาการขาดแคลนครูต้องดูทั้งระบบ ทั้งการขอคืนอัตราเกษียณ การเกลี้ยครูจากโรงเรียนที่ครูเกินไปยังโรงเรียนที่ครูขาด การเกลี้ยให้ครูได้สอนตรงตามวิชาเอก รวมทั้งการหาครูใหม่มาทดแทน ซึ่งขณะนี้ก็ยังมียุทธศาสตร์เรื่องการผลิตครูไม่ตรงกับความต้องการ อย่างไรก็ตามตนคิดว่าการเพิ่มคนอย่างเดียวยังคงไม่พอ แต่ต้องมีการนำเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนให้มากขึ้น และนำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาช่วยในการเกลี้ยกำลังคน และการแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดสรรอัตรากำลังคนที่เหมาะสม¹⁵

